

gotovo lep uspeh, še lepši bi pa bil, da se giblje koroška slovenska politika v bolj umerjenem in ne tako ekskluzivnem klerikalnem duhu!

* **Hrvaška vlada je zaukazala izročitev orožja.** Uradni list je priobčil odredbo deželne vlade, s katero se pozivljajo vsi posedniki strelnega orožja, da izroče proti potrdilu policijski oblasti svoje puške, revolverje, pištole itd. z municijo vred.

* **Srbija.** Avstrijski minister zunanjih del naznanja v posebnem komuniqueju, da se je doseglo na temelju angleškega predloga sporazumjenje med veselimi. Veselilec so najbrže že nasvetovale srbski vladi, naj pošlje Avstro-Ogrski noto, ki bo odgovarjala formuli, za katero so se zedinile vse velevalisti. — Prestolonaslednikovo odpoved je vzela srbska skupščina na znanje. Kralj Peter je izdal proklamacijo, v kateri naznanja odpoved prestolonaslednika Gjorgja ter da je novi prestolonaslednik mlajši sin Aleksander. — Vojni minister Živković je izdal ukaz, da rezervistom, ki so bili pred kratkim poklicani pod orožje, ni treba priti na vaje. Vlada je odredila splošno razoroženje, kar je zbudilo v ljudstvu veliko nevoljo. Bati se je nemirov in revolucije. — Govorji se celo o odpovedi dinastije Karagjorgjevič! Angleško novinstvo, med temi osobito „Westminster Gazette“ in „Temps“ napadajo Rusijo, ker je odnehala v vprašanju Bosne in Hercegovine, očitajoč ji, da se je vdala pritisku Nemčije. Istodobno pišejo isti listi, da Rusija gotovo ne pozabi sramotnega poraza, ki ga je doživela njena diplomacija v vprašanju aneksije ter se gotovo osveti za to ob primerni priliki. — Zakaj je priznala Rusija aneksijo in zupustila Srbijo? Zato ker ji je Nemčija grozila z mobilizacijo na meji ter z morebitno vojno, ako se ne postavi na stališče drugih velevalisti. — Listi poročajo, da se prestolonaslednik Aleksander in princ Gjorgje podata v inozemstvo, da nadaljujeta svoje študije. Šola — to je konec vojne!

Vestnik.

Umrli je dne 30. marca ljubljanski mestni učitelj Francišek Bahovec. Njegov nekrolog bomo priobčili v eni prihodnjih števil. „Ljubljansko učiteljsko društvo“ je darovalo v znak sožalja namesto venca 20 K za „Učiteljski konvikt“. Kakor čujemo, so darovale tudi posamezne mestne šole za „Učiteljski konvikt“ primerne vsote. Predsednik Ljubljanskega učiteljskega društva je izrazil v imenu društva pokojnikov družini sožalje ter storil potrebne korake, da se je blagemu pokojniku zapelo pred hišo žalosti in na grobu. Pokojni „Francel“ — tako smo ga kot izvrstnega kolega vedno klicali — je bil zvest član napredne učiteljske organizacije in je še pred štirinajstimi dnevi, dasi smrtno bolan, plačal letnino Ljubljanskemu učiteljskemu društvu za tekoče leto. Blag mu spomin!

Hinavščina, da smrdi do neba. V terek jutraj je umrl v Ljubljani mestni učitelj gospod Franc Bahovec. „Slovenec“ mu je napisal še isti dan nekrolog. Hvali ga, da je bil marljiv in vesten učitelj in vzoren glavar svoje družine. Dalje pripoveduje „Slovenec“, da je S. L. S. predlagala, naj se odlikuje zaradi velikih zaslug ta zasluženi pedagog z naslovom ravnatelj, da pa je za smrt prehitela to odlikovanje. Tako je S. L. S. v besedi, pogledimo pa nje dejanje. Znano je, da se je gosp. Bahovec z vsilo potegoval za voditeljsko mesto na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani. Pri seji pa, ko se je začelo oddajalo to mesto, se je izrazil načelnik S. L. S. o gospodu Bahovecu: „O tem se niti govoriti ne more, to je avtomat, „eine abgenutzte Maschine“. In res je propadel gosp. Bahovec proti mnogo mlajšemu tovarišu, kar je značajnega narodnonaprednega učitelja hudo žalilo in mu mnogo pripomoglo v prezgodnji grob. Sedaj pa uganja „Slovenec“ tako hinavščino!

Sadjarški tečaj na Grmu. Kmetijska šola na Grmu priredi za ljudske učitelje in druge sadjereje praktični pouk o vzgoji, režnji in saditvi drevja, in sicer na veliki četrtki, dne 8. aprila. Vabimo zainteresirane, da se ga udeležijo. Pričetek ob 9. dopoldne.

Domače ognjišče. Tretja številka je izšla s prav zanimivo vsebino. Šolskim vodstvom priporočamo „Domače ognjišče“ za lokalne učiteljske knjižnice.

Naša bodočnost je jako primeren list za šolarske knjižnice. Priporočamo.

Osebnosti na Kranjskem. Na mesto umrlega nadučitelja J. Znidaršiča je imenovan bivši suplent na ljudski šoli v Colu J. Dolgan za prov. učitelja in šolskega vodjo v Brusnici. — Namesto obolele učiteljice M. Justin-Pupisove je imenovana za prov. suplentinja v Trnu M. Turkova. Namesto obolele učiteljice Fr. Trošta je imenovan za suplenta na ljudski šoli v Borovnici Jožef Trtnik. — Okr. šolski svet radovljški je imenoval namesto v Trbiž odšlega nadučitelja A. Eisenhuta H. pl. Gozaničevega kot prov. učiteljico v Beli peči ter izročil začasno vodstvo te šole def. učiteljici Eisenhardtovi. — Začasna suplentinja v Grahovem J. Gabrovškova je postala prov. učiteljica istotam. — Dosedanja suplentinja v Tomišlju S. Roglova je postala prov. učiteljica v Dobrem polju. — Namesto v Ljubljano na drugo mestno deško šolo prestavljene učitelja A. Sa-

darja je imenovana kot prov. učiteljica v Budanjah P. Ženkova ter kot začasna voditeljica istotam G. Veseličeva. — Dosedanja suplentinja v Cerklji B. Svetličeva je imenovana za suplentinja na ljudski šoli pri D. M. v Polju.

A. Rapè: „Mladini“ 1. zvezek se pravkar razpošilja. Pričakujemo, da si bodo eno-, dvo- in trirazrednice po dva, tri ali štiri iztise, štiri- in večrazrednice po najmanj po pet zvezkov naročile. Za dobro stvar vneti in navdušeni tovariši in tovarišice bodo pa vplivali tudi na starše, da bodo kupovali svojim pridnim otrokom to knjigo in tudi nadaljne zvezke. Torej, tovariši in tovarišice, le na delo, da bo več dohodkov za konvikt. Cena lično v platno vezanemu zvezku je 1 K in se naroča v Učiteljski tiskarni.

C. kr. deželni šolski svet je glasom razpisa z dne 3. marca t. l., št. 1318, ukazal šolskim vodstvom in okrajnoknjižničnim odborom, da si nabavijo za lokalne in okrajne učiteljske knjižnice Adamičevo spevoigro „Slava cesarju Francu Jožefu I.“ Med drugim pravi ta spis: „Spevoigra je namenjena v prvi vrsti šolski mladini ter je v muzikaličnem in besedilnem delu tako prirejena, da se poje lahko eno-, dvo- ali trigrasno pri vsaki patrijotični slavnosti ali v celoti ali pa tudi le deloma“. Cena 4 K. — Naroča se v Učiteljski tiskarni. Pričakujemo, da bodo šolska vodstva in načelstva okrajnih učiteljskih knjižnic pridno segali po tej lepi spevoigri. V zalogi je tudi še več istisov besedila k tej spevoigri za otroke. Besedilo velja 10 h.

Dvojna mera. Višja dekliska šola v Ljubljani, ki je imela navadno 100 do 150 gojenk, je dobivala od c. kr. ministrstva za uk in bogočastje 2000 K prispevka. Ko se je l. 1907 otvoril prvi razred liceja, se je ta prispevek zvišal na 3000 K. Letos je na dekliskem liceju skupaj z višjo deklisko šolo, pedagoškim in trgovskim tečajem 363 gojenk. In koliko prispeva ministrstvo k drugim sličnim zavodom? Mestni dekliski licej v Celovcu ima 121 gojenk in dobiva od ministrstva 7000 K, privatni dekliski licej v Solnogradu dobiva za 116 gojenk 10.000 K od države, mestni dekliski licej v Gradcu ima za 255 gojenk 20.000 K na leto! Nemške dekliske šole dobivajo skupaj najmanj 150.000 K na leto od države. Laški deželni dekliski licej v Pulju ima 154 gojenk in dobiva 4000 K, dekliski licej v Roveretu dobiva po 8000 K na leto, a ima letos 116 gojenk. Ta dva laška dekliska liceja brez tržaškega torej dobivata od države skupaj 12.000 K na leto, t. j. štirikrat toliko kakor dozdaj mestni dekliski licej in višja dekliska šola v Ljubljani, ki je edino srednješolsko izobraževališče za slovenska dekleta. V primeri z Nemci in Lahi bi ta edini slovenski zavod moral dobivati od države po 20.000 K vsako leto!

Tov. Jereb Franc, nadučitelj v Oslu v Istri, je bil mnenja, da mu je urediti petletnice zaradi dej. zakona 1901 od nastopa službe in ne od sposobnostne izkušnje. Deželni odbor in deželni šol. svet istrski sta bila pa nasprotnega menja, zaradi česar je prišlo do pritožbe na upravno sodišče. Pritožbo tovariša Jereba je zastopal dr. Ribač, odvnetnik in državni poslanec v Trstu. Obravnava se je vršila 13. marca in 19. t. m. je sporočil dr. Ribač tov. Jerebu sledeče: Zmagali smo. Upravno sodišče je ugodilo Vaši pritožbi in razveljavilo odločbo deželnega odbora kot nezakonito. Čim dobim pismo razsodbe, Vam je priobčim. Čestitamo kolikor g. Ribaču toliko tov. Jerebu in se odkritosrečno veselimo, ker je zmagala pravična učiteljska zadeva nad birokratičnim zavijanjem.

Enorazredno šolo v Riečanju je deželni šolski svet razširil v dvorazrednico. S tem ima županija Dolina štiri dvorazrednice in eno trirazrednico, ki bo v kratkem razširjena v štirirazrednico. Zaraditega pa mora ta županija toliko trošiti za napravo novih šolskih poslopj, da bi bilo pravično in potrebno, da bi ji priskočili na pomoč dežela in država.

Roditeljski sestanki, ki jih je priredil „Dravinski učit. krožek slovenjebistriškega učit. društva“ v teku tega leta so se prav dobro obnesli. — Prvi se je priredil meseca prosinca v Poljčanah. Za tamošnje razmere je bil obisk precej dovoljen. Prišlo je tudi okrog 20 tovarišev in tovarišic, ki so s tem pokazali svoje zanimanje za te sestanke. Predaval je tovariš Čeh od sv. Jerneja „O kletvi v domači hiši“. — Drugi se je vršil meseca svečna v Studenici h. Navzočih je bilo skoro 80 mater in očetov. Gotovo jih je v prvi vrsti prignala radovednost, saj jim je bil pomen teh sestankov neznan. Pa ko jim je tov. nadučitelj K. k. l. pojasnil pomen teh sestankov, ter govoril „O veliki važnosti skupne vzgoje med šolo in domom“, se jim je brala zadovoljnost na obrazu ter so izrazili željo, ponoviti jih kmalu zopet na tak sestanek. Odklonilo so pa tuje govornike, češ, da oni ne poznajo ne staršev in ne njih dece, ter bi se ne upali obrniti do njih s takšnim zaupanjem kakor do domačih učiteljev. — Tretji sestanek se je vršil meseca sušca zopet v Studenici h. pri jako neugodnem vremenu, a v kljub temu ni bilo nič manj staršev, ko pri prvem sestanku. Posebno častno so bile zastopane matere. Govoril je tovariš

Krotky o temi: „Kdo je naučil otroke lagati?“. Na zgledih iz življenja jim je dokazoval, kdo je največ kriv, da je ta greh tako razširen med deca. Že med govorom so mu starši pritrdjevali, saj je moral marsikateri pripoznati, da je grešil že večkrat slično, kakor je danes slišal. Upajmo, da je marsikaj padlo na rodovitna tla.

Predlog za slovensko obrtno šolo v Trstu je vložil v državnem zboru poslanec dr. Ribač.

Katoliški Schulverein je imel 25. pret. m. 23. občni zbor na Dunaju. Sprejela se je resolucija zoper svobodno šolo.

Okrajni šolski svet v Laškem trgu ima čudne pojme o svojem vplivu in kompetenci. Delovanje vrtnaric „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Hrastniku mu je hud trn v peti. V svoji jezi je šel tako daleč, da je eni omenjenih vrtnaric poslal grozen ferman, v katerem ji izreka grajo ter jo pozivlja, naj se za nič drugega ne briga, kakor za vzgojo zaupane ji mladine ter naj se vzdrži vsakega političnega delovanja. To se menda še ni nikjer, niti v Avstriji doslej zgodilo, da bi kak okrajni šolski svet prepovedal privatni učiteljici, da bi izven šole ne smela odpreti oči in ust. Ferman okrajnega šolskega sveta laškega je napravil strahovit vtisk. Prizadeta učiteljica ne bere več listov ter si ne upa z nikomer več govoriti. V vodstvu „Družbe sv. Cirila in Metoda“ pa so se nad originalnim ukrepom laške šolske oblasti morali kar tresti, a ne, kakor si Nemci domišljajo, strahu, temveč — smeha, ker se jim kaj tako famoznega menda doslej še ni pripetilo. Hujskačem okrajnega šolskega sveta laškega svetujemo, naj svoj čas, papir in črnilo porabijo za kaj bolj pametnega kakor za zbijanje slabih dovtipov.

Pozor slov. okrajni, krajni šolski svet ter šol. vodstva. Letos bo absolviralo mariborsko deželno žensko učiteljice več skrajno zagriženih nemčurk, ki se že veselo naprej, da zasedejo, ker znajo tudi slovenski in jih bo protežirala različna mogočna gosposda, najboljša mesta. — Ker te nemskutarice ne le odjedo našim slovenskim učiteljicam najboljše mesta, ampak ker nam zlasti neizmerno veliko škodujejo v narodnem oziru s tem, da nam odtujujejo našo mladino in ker so tudi izven šole najhujše propagatorice nemškutarstva, zato pozivljamo že sedaj vse slovenske okrajne, krajne šolske svete ter šolska vodstva, naj so oprezna pri nastavljanju kake nove učiteljice. — Ravno letos absolvirata toliko slovenskih učiteljic (nekaj tudi na omejenem nemškem zavodu, ki pa so zavedno narodne), da bi bilo neopustno narodno izdajstvo, ako bi bila le ena izmed teh zagriženek nastavljena na kakem slovenskem zavodu.

Na Jesenicah je umrl, kakor smo že zadnjič poročali, dne 17. pret. m. zvečer od kapi zadet nadučitelj na nemški šoli Vladislav Pospišil v starosti 54 let. Pogreb se je vršil dne 19. pret. m. ob 3. uri popoldne. Ker je bil pokojnik v narodnem oziru jako koncilanten in kot tovariš tudi med slovenskim učitelstvom jako priljubljen, se je udeležilo pogreba večje število slovenskega učitelstva. Blag pokoj vrlemu tovarišu!

C. kr. okr. šol. svet v Rudolfovem dopisuje edino le v blaženi nemščini šolskim vodstvom. Zakaj kak ud ne interpelira pri sejah zaradi slov. uradovanja.

Z železnice. Tovariš z Dolenjskega nam piše: Peljal sem se pred par tedni po novi železnici Trebnje-St. Janž. Ko se pripeljemo na Mirno, povprašam, so li tu ljudje učitelstvu naklonjeni? Tovariš iz Krškega okraja mi pa pravi: „O, ljuba Mirna, če bi bila ti res mirna! Učitelstvo mora tu prestati vsakovrstne težave. Vedno se jih denuncira in toži za vsako malenkost, največkrat zaradi lažnjivih otrok.“ Starši, pamet!

V Novem mestu je advokatska pisarnica, ki se je že večkrat izkazala, da je učitelstvu sovražna. Kakor hitro se kak učitelj zameri temu ali onemu šoli sovražnemu in bahatemu gostilničarju ali kramarju — že hiti ta iskat pomoči v dotično pisarnico, ki tudi hitro popade svoj plen — učitelja. Seveda se večkrat pripeti, da nimajo take tožbe nobenega uspeha, ker ima laž kratke noge!

Obrtno šolstvo.

Novi člani šolskih odborov obrtnonadaljevalnih šol: Kot zastopniki v šolskih odborih obrtnonadaljevalnih šol za učno leto 1909. do vstevši leto 1911. so imenovani sledeči gg.: za Ljubljano vladni svetnik in gimnazijski ravnatelj v pokouju Franc Detela in okrajni glavar dr. Robert Praksmarer; za St. Vid nad Ljubljano posestnik A. Galle v Zg. Šiški; za Postojno okr. komisar dr. B. Andrejka plem. Livnogradski; za Ribnico dekan Fr. Dolinar; za Novomesto deželnovladni tajnik dr. A. Pilshofer; za Metliko trgovec K. Govanec; za Krško okrajni komisar dr. Fr. Vončina; za Kranj dež. vlad. konceptist H. Steska; za Loko lekarnar E. Burdyh; za Tržič tvorničar J. Goeken; za Šmartno pri Litiji dekan M. Rihar; za Zagorje dist. zdravnik dr. T. Zarnik; za Radovljico dekan in častni prost J. Novak; za Bled oskrbnik Fr. Sincel in za Kamnik okrajni komisar dr. Fr. Žužek.

Minister za javna dela je ukazal, da so na obrtnonadaljevalnih šolah vsi zapovedani prazniki, četudi padejo na nedeljo, pouka prosti.

Ljubljanska obrtnonadaljevalna šola se bo s prihodnjim šolskim letom preustrojila ter v ta namen preselila iz realke na štiri mestne deške ljudske šole. Imela bo torej štiri oddelke, ki bodo ločeni po strokah in sicer:

a) Prvi oddelek „Splošna obrtnonadaljevalna šola“, obstoječa iz vajeencev raznih manjših obrti, bo nastanjena na III. mestni deški ljudski šoli na Vrtači. „Splošna obrtnonadaljevalna šola“ bo imela štiri razrede in sicer: pripravljalni tečaj, dva oddelka 1. razreda obrtne nadaljevalnice in 2. razred, 1. oddelek obrtne nadaljevalnice.

b) „Strokovna nadaljevalnica za mehanske tehniške obrti“ bo nastanjena na I. mestni deški ljudski šoli v Komenskega ulicah. Ta šola bo imela 8 razredov in sicer: pripravljalni tečaj in prvi, drugi in tretji nadaljevalni razred s štirimi vzporednicami.

c) „Strokovna nadaljevalnica za stavbinske obrti“ bo nastanjena na II. mestni deški ljudski šoli na Čojzovi cesti; imela bo 5 razredov in sicer: pripravljalni tečaj in tri nadaljevalne razrede z eno vzporednico.

d) „Strokovna nadaljevalnica za umetno oblačilne obrti“ bo nastanjena na mestni nemški ljudski šoli na Vrtači ter bo imela tri razrede in sicer: pripravljalni tečaj in dva razreda nadaljevalnice.

Voditelji teh štirih šol bodo takšni voditelji dotičnih ljudskih šol.

Učni jezik bo slovenski in poučevalo se bo ob nedeljah in četrtkih od osmih do dvanajstih dopoldne. Večerni pouk torej odpade, kar je hvale vredno.

Učitelji nadaljevalnih razredov bodo prejeli za tedensko uro po 10 K remuneracije, v pripravljalnih razredih pa po 8 K. Šolski odbor je pa na predlog tov. Dimnika vložil prošnjo na ministrstvo, da bi dobivali tudi učitelji pripravljalnih razredov po 10 K za tedensko uro.

Pouk bo trajal 7 mesecev in sicer od 1. oktobra do zadnje nedelje v aprilu, vpisovati se bo pa začelo že 15. septembra. Počitnice med letom bodo iste kakor na ljubljanskih ljudskih šolah.

V svrhu te preustroja obrtnih nadaljevalnih šol v Ljubljani je sestavil šolski odbor v svoji zadnji seji nov „pravilnik“ ter vzel na znanje „učni načrt“. Vzdrževanje šole bo veljalo na leto 20.000 K.

Listnica uredništva.

P.: Dotično predavanje je izšlo v ponatisku, ki ga dobili pri vodstvu „Zaveza“ v Ljubljani. Obrnite se tja! Dotični rokopis pa ima uredništvo „Popotnika“. Povprašajte tam!

V nedeljo, dne 4. aprila t. l. se vrši v „Nar. domu“ v Celju.

shod slovenskega štajerskega učiteljstva.

Začetek ob 2. uri popoldne. Vzpored:

1. Poročilo o dosedanjem delovanju socialnega odseka „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“.

(Najvažnejše točke: Dosedanje naročanje časopisov in knjig potom soc. odseka „Zveze“; podporni sklad za obolele učitelje in učiteljice; predavateljstvo; skrb za šoli odraslo mladino; ustanovitev podpornega društva „Učiteljski pripravnik“ v Mariboru i. dr.)

2. Program bodočega socialnega delovanja (zlasti na kupski optiko nov).

3. Odgovor na nizkotna obrekovanja klerikalnih listov.

4. Slučajnosti.

Ker je shod velike važnosti, se ga naj učitelstvo udeleži v obilnem številu, okrajni socialni odseki pa se naj shoda udeležijo polnoštevilno ali naj pošljejo vsaj zastopnike.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Z. 419. Kranjsko. 63 1—1

An der zweiklassigen Volksschule in Kronau ist die zweite Lehrstelle mit den gesetzmässigen Bezügen definitiv zu besetzen.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis zum 30. April 1909 beim gefertigten k. k. Bezirksschulrate einzubringen.

An kranischen öffentl. Volksschulen noch nicht definitiv angestellte Bewerber haben durch ein staatsärztliches Zeugnis den Nachweis zu erbringen, daß sie für den Schuldienst die volle physische Eignung haben.

K. k. Bezirksschulrat in Radmannsdorf, am 13. März 1909.

Zahvala.

Podpisano društvo vrši s tem svojo prijetno dolžnost ter se zahvaljuje najtopleje vsem cen. tovarišem, sl. učiteljskim društvom in drugim p. n. rodoljubom, ki so mu pomagali s svojimi blaghotnimi prispevki v tako kratkem času izpolniti njegovo nalogo in odkriti spominsko ploščo nepozabnemu tov. Vek. Strmšku.

Zahvaljuje pa tudi časopisom „Učit. Tov.“, „Domovini“ in „Narodnemu Listu“, ki so prinašali rade volje oklice za prispevke.

Za „Šmarsko-rogaško učit. društvo“ Pav. Flerč, t. š. tajnik. Tomo Kurbus, t. š. predsednik.